

ZAŠTITA PRIVATNOSTI

Zaštita privatnosti

Vlade prikupljaju ogromne količine ličnih podataka (o zdravstvenom stanju i lokaciji građana) da bi podržale vitalne napore sistema zdravstvene zaštite, kao što su praćenje prenosa virusa COVID-19 i uvođenje karantina. Imajući u vidu ovakav kontekst, važnije je nego ikad pre da vlade stave transparentnost i odgovornost u središte napora zaštite privatnosti kako bi osigurale da pravo građana na privatnost ne bude narušeno uvođenjem vanrednih mera.

Mere otvorenog odgovora tiču se pre svega:

- Prikupljanja i upotrebe podataka i zaštite privatnosti, što treba da se temelji na nekoliko principa: Zakonitost (prikupljeni podaci treba da budu utemeljeni u postojećim zakonima, a zakoni treba da pokrivaju širok spektar akcija i aktera i da jasno definišu kategorije podataka na koje se ne primenjuju; Transparentnost uslova pružanja usluga (politike, javno-privatni ugovori koji se tiču prikupljanja, obrade i čuvanja podataka, kao i zakonska prava subjekata obrade podataka moraju biti javno dostupni); Ograničenost obima prikupljanja i obrade podataka (prikupljati i čuvati samo podatke potrebne za odgovor na krizu i deliti ih samo sigurnim sredstvima sa onima koji su uključeni u odgovor); Anonimnost i sigurnost podataka (nije dozvoljeno otkrivati lične podatke pacijenata prilikom prijavljivanja virusnih infekcija i ličnih svojstava osobe, kao što su starost, pol, rasa i nacionalnost; ni pod kojim uslovima se zdravstveni podaci ne smeju prodavati ili prenositi trećim licima koja ne rade u javnom interesu); Postojanje javnog registra za obradu podataka koji uključuje privatne i državne aktere i koji objavljuje podatke u otvorenom formatu.

- Upravljanja i nadzora, što podrazumeva: formiranje Saveta više zainteresovanih strana (koji bi uključio stručnjake i civilno društvo u razvoj i primenu zaštitnih mera za upotrebu podataka, i konsultovao zajednice koje su najviše ugrožene u cilju definisanja posebnih i efikasnih mere zaštite); postojanje parlamentarnog nadzora (parlamentarna vlast treba da koristi svoja ovlašćenja i ima odgovarajuća sredstva za nadgledanje i obezbeđivanje redovnog, javnog praćenja zaštite podataka u vezi sa COVID-19); uspostavljanje strateških partnerstava (saradnici treba da primenjuju standarde otvorenih podataka i otvorenih javnih nabavki, kao i da zahtevaju transparentno izveštavanje; ugovori o razmeni podataka između država i kompanija moraju se zasnivati na postojećim zakonima); postojanje efikasnog nadzora (potrebno je proširiti mandat službenika za zaštitu podataka, posebno na osnovu njihovog znanja i razvijenosti sistema koji štite privatnost); sprovođenje procene uticaja i ocenjivanja (zahtevati procenu uticaja za sve napore u vezi sa prikupljanjem podataka koji se odnose na COVID-19); osigurati da su procene, njihova svrha i način sprovođenja, povezani sa etikom, ljudskim pravima i korektnošću sistema za obradu podataka i javni.

Primena mera za oporavak i sprovođenje reformskih procesa podrazumeva:

- Jasan krajnji cilj prikupljanja i obrade: naponi na prikupljanju podataka treba da imaju jasne i unapred određene rokove važenja; podaci prikupljeni tokom vanrednih okolnosti treba da budu izbrisani ili postanu anonimni nakon krize.
- Formiranje nadzornog tela koje bi imalo istražna i izvršna ovlašćenja u vezi sa zloupotrebom privatnosti. Institucije za zaštitu ljudskih prava trebalo bi da vrše svoja ovlašćenja i saraduju sa civilnim društvom, kako bi nadgledale i istraživale napore za zaštitu privatnosti tokom pandemije COVID-19.
- Pristup pravdi: osigurati da je pristup pravdi zaštićen zakonom i da oni na koje se podaci odnose imaju pristup pravnim lekovima u slučaju povrede privatnosti.
- Kvalitet i upravljanje podacima podrazumeva uključivanje državne statističke službe u kreiranje, upravljanje kvalitetom, korišćenje i koordinaciju podataka.

Primeri dobre prakse: Statistička služba Gane i jedna fondacija koriste anonimne podatke mobilnih telefona kako bi utvrdili da li građani poštuju mere karantina koje važe za sve. Norveška vlada i neprofitni istraživački institut objavili su aplikaciju za praćenje kontakata koja prati samo kontakte pojedinaca nakon što im je potvrđeno prisustvo virusa COVID-19. Podaci se šifriraju, čuvaju na sigurnom serveru i brišu nakon 30 dana. Istraživači imaju pristup samo anonimnim i zbirnim podacima.